

REVISTA DE LLEIDA PER LO CARNAVAL.

PRIMERA PART.

*Sin ser juez de la pelota,
Juzgar las faltas me agrada
No pudiendo haber preñada
Que tenga mal si se nota.*

QUEVEDO.

Deu vos quart, petits y grans
homens donas nens y nenas;
Deu vos quart, nobles galans
monjas, frares, capellans,
y á la gent de totas menas.

A tots salud vos desitjo
com vo que la tinch mol bona
tot lo que passa trepitjo,
y fins que m' tanquen al nincho
sempre penso fer tabola.

No se si ya m' coneixeus
encar que no dich gran cosa,
so un home com més de deu
ab sinch dits en cada peu
que 's atrevit y no gosa.

Lo meu nom es Carnaval;
per çò no hos heu d' asustá,
que yo so un home com cal
y vinch aqui ab un fanal
vostra vida á revistá,

¡Tots fugiu! ¡que os á agafat
que 'l que no tus estornuda?
á mi tot m' heu asustat;
¡que os penseu que ya sonat
la trompeta llargueruda?

May aqui esteu per folias
per çò yo visch á Madrid,
allí hi coneix mil familias
que ab mi jugan tots los dias
desde 'l mes gran al mes chich.

Mes traurem may no podreu
del cor las filantropias,
perque os estimo escolteu
en mi un amich trobareu
que os vigila tots los dias.

He seguit mil sinch sens pobles,
de una á cent mil personas,
y en tots ells, tan flachs com nobles
tot subin se mudan móbiles
y tots se queixan á estons.

Pues, «qui no plora no mama»
ho sabeu des que sou nats;
feu demaná á la Madama
yo os juro per la fama
que sereu dels anillustrats.

Vergonya, Lleyda deus darte
de no fer llui 'ls teus nets;
per mitg ral que pot costarte,
tot seguit fes enllustrarte
que per baix pasa 'l Lluquets.

Yo crech que á Rusia caminas
que de any ab any te rofredas;
¡que s' han fet tantas bronquinas
y las cabalgatas finas
com sopa de such de bledas!

Algun tems hasta periodich,
teniau aquí entre vosaltres,
encar que era melancolich
no era mes que simbolich
de lo que escriuen molts altres.

Y si be no era diari,
lo tenia molta gent,
sobre tot, lo Potacari,
que s' estalvia un salari
tot embolicanthi angüent.

Se ba perdre 'l pobre tonto
per no saber lo que di,
tan sols si sa vida conto,
estich sert que yo m' remonto
y escribint me pucg' llui.

¡A Lleida! ¡fugí home fugí!
s' un home de bona pista
pot escriure, sens que abusi,
tres diaris com lo Brusi,
y cada mes la revista.

Me direu que aquí no son
aficionats á llegí;
sols llegeixen lo Caton
y al sabé Kirialayson,
ningú ya pasa d' aquí.

Ab aixó amats redactors,
vos dich que vos engañeu
sí llanseu los mal-humors.
y escribiu versets y amors
com los de Paca y l' Andreu.

Fent ben alegre un diari,
que l' escrigan bonas plomas
que 's tituli «l' arbolarí»
«l' àliga» «l' peix» «lo canari»
o be «l' niu de las palomas»

Y si rieu per tots cantós,
os juro pels meus cabells,
no bastareu á fe edicions,
que abuy fillets, las cansons
s' estiman mes que 'ls consells.

Feu redactors d' alegria,
cada un per sa manera;
¡y aqui no sen trobaria?
verbi grasia poesia,
á la Bella Costurera.

L' interès de un bon escrit
he demostrat sens talent,
si no intesa res dit
que aqui no 'l veu sino un rich
que os deixa al trenta per sent.

Yo tot estan á Madrid,
tinch á totas las provincias
correspondals que ab un crit
del mati fins á la nit
van donanme las noticias.

Lo pobre que que tinch aquí
dias que está enrogallat,
de las noticias que á mi,
vulguen conforme serví
sens dilasió m' ha donat.

Axó fa que tot ho sé
sens viure al carré majó;
que 'ls Campos no van mol be,
que al Patró li baren fé
no res mes que profesó.

Totas las diversions tronan,
per que tots feu, yo tinch son,
y ab aquesta son tots sonan,
que d' adormidas tremolan
totas las pilas del Pon.

Y ara que 'l Pon he nombrat
bay preguntá á un geperut,
digas noy la veritat,
¿lo Pont de Lleida ha quebrat?
y ba respondre -ha caigut,

Fora de mi 'm van deixá
noticias tan desgrasiadas,
¿y ara com podrán aná
alla 'ls Campos á ballá
lo diumenge las criadas?

¡Mare de Deu! ¡Quin embut
una ciutat tan hermosa!
y m' diu lo noy-res perdot
perque m' os pasa un llaut
que van pujà de Tortosa.

Bay sabe per tren esprés,
que vostra sort ya era blanca
pués que an caps de sixantés
y tres fils-ferros no mes
vos baren fe una palanca.

Pero va sé com allá
an quell mar que 's diu vermel·l
un home 'l va separá
y despues que 'l va pasá
s' trenca y sen va al burdell.

Tans treballs á mi m' fan gracia
ara tothom pels llauts,
y despues de la desgracia,
sols sen riu la democracia
perque 'us veu pasa an los ruchs.

Pero hara tindreu abiat
un Pont fet per un fusté;
pronte llest, molt ben deixat,
mes lluent y enquitranat
que un barret de mariné.

Sa forma es tan ensisera,
com los que hia á las safatas
pero la meua quimera,
es que sembla una ratera,
y aixo es tractarvos de ratas.

Com que 's fet de claus y fusta
y no 's res mes que interino;
l' obra s' ha fet bastan justa,
que posahí mol pes asusta,
y aixó fora un desatino.

'ls transseums per un cantó,
y cada cap dos bomberos
per guardá l' orde y unió;
semblará una profesó
ó que ballan los llanseros.

A pesar de tot aixó
y tanta cosa pasada,
crideu mil gracies de bò
que podreu anà a funció
cuan sigue la temporada.

Pues que Lleida mal que mal
al estiu está lluida,
li dona 'ls Campos mes sal
que no posan à un barral,
de budells per la embutida.

Aquest any, no signeu gats,
ni vosaltres ni la Empresa,
si 'ls tractes no son lligats
y 'ls preus son enraionats,
tots abonaus depresa.

L' any passat ba està molt flach
ab tractes tan progresistas,
y gracies à la bondat
de cantà per la mitat,
los pobres señors artistas.

Y sino ab aquesta treta
paseu l' istiu à un pedris,
paseitjan per la banqueta
ó be fins à la fonteta
à beure un cuarto d' anís.

Vamos, la Empresa somia
si creu que tenin dinés,
i pues que no sen cada diu
uns cuans «pares de familia»
que cantas per los carrers?

No heu de buscá la ganancia,
sino anllustrá la Ciutat:
del premi no n' paseu ansia
que ja estich de vigilancia
y pronte estarà arreglat.

Al acabá vostra vida,
escriuré vostras asañas
y vostra estàtua cumplida
à una glorieta embutida,
que vos faré ab quatre cañas.

Y entre 'ls rams de pasioneras
voltats de un jardinet d' herba,
 vindràv à veurens, titeras,
 criaturas ab nineras,
 com à Estàtua de Minerva.

Si voleu guanya algun ral
barato y sempre funció,
grans anunsis, molta sal,
y algun concert matinal,
ab dos gaitas y un tambó.

Que ya sabeu Leridans
que qui te una bona estona
no te mals tots los instants,
vingan festas ab gegans
vingan reyets ab corona.

A veure anguany si os lluiu
per fer la festa majój,
si tots un ral escipiú
de segú que reuniu
un cabás ple de piñó.

Que res fareu sens dinés
ya os ho diu vostre talent,
sino que jo os hay entés
voldriau festas, plahers,
y à pagá l' Ajuntament.

Mes fillets os heu tallat,
sense cuartos no hia poste,
ab un genit tant faltat,
las festas heu enterrat
i digueulashi un Pare-nostre!

Pero en fi, no crech que morí
l' entusiasme en vostre cor;
animeulo, y que no plori,
dan principi al rebombori
per fe la festa majój.

Que si reunius logrâu,
ab ganas y calderilla,
los programas preparau,
de festas, focs y sarau;
y balls de tota pandilla.

i Son ilusions! pero nada,
estich que res se fará,
lo mateix vau fe à l' Arcada,
per toros la gran parada
y yo no hi vist torejá.

La culpa, ya ho se, no es
del senyors que portan botas
del carré dels sabatés,
sino l' embrutá 'ls carrés
una broma ab quatre gotas.

Ara fa punt Carnaval,
que ya s' comensa à cansá
de parlà ab la gent formal,
als jóvens gira l' fanal
mes dixeume respirá.

SEGONA PART.

En esta segona part,
de ma pésima revista,
retratar me proposat,
al pollam de la ciutat,
à veure si fay conquista.

Ya se que 's cosa de pena,
per mi que talén no tinch
escriurer aquesta escena,

que 's mes propia de la vena
del cap de Moxur Janin.

Pero ma intensió es mol tuna,
de solté duch la mangala,
les requiebro d' una à una
à veure si 'n pesco alguna
que vulgue se Carnaval.

A Lleyda si que s' pot viure,
perque hià pollas mol finas,
no os cregeu que ho dich per riure,
sos cosets ; Deu mon deslliure!
semblan fets de paperines.

i Y aixó vosté com ho sap?
com que visch sense treballs
soch de cada sosietat
y à las nits hi trach lo cap
y asisteixo à tots los balls.

Ara que hi som espliquem,
que las cosas venen rectas,
de las sosietas parlem,
que sempre 'm vist y veurem
de las causas los efectes.

Una que 's de las mes grans
es mora; enteneho be,
no es que sigue de africans
es de pollos elegans
mes te l' titol al tinté.

Allí no s' admest ningú,
sino l' alta aristocrasia,
per se socio se ha de dí
faldons, tarot de tisú,
y un senturon de gimnasia.

Y per lo mateix motiu
no s' admest als menestrals,
«tenen lo genit poch viu»
sols señorets, que al istiu,
fins sen troba pels brasals

Lo cor me va fe trich trach,
perque yo no tinch casaca,
pero com so espavilat
may cusit penjat al jach
lo moccadó de butchaca.

Y tot fen semblans roñistas,
à gosá un rato men baix,
i quins tragès! cosas may vistas
sembla que son las coristas
que esperan pera fe ansaix.

i Que lujo hià 'n aquell saló!
i Quin adorno y aparato!
costerut com carreró
y un aire be de un balcó
no os dich mes es al Treato.

Se donan los balls molt clás
(perque valen à vin rals)
pero pels rals no están pas,
los dos talons del detrás
que 's fan mal si donan sals.

Ara despues dels mes cars,
mon nirem allá al «Liceyo»
allí episodis, y assars...
pero veix uns militars,
que 'm mirant, dient, te vejo.

Presente, no tingueu pò
que yo pase de la línia,
res diré de tot alló,
ni d' aquell scroll y tró.
de cuant ballan la Virginia.

Ni que ab sanas intensions,
ballen la polca de moda,
ni vuy dí que hià miñons
que fan beure 'ls pantalons
de la pollita cuant roda.

Sí, diré, que está mol bé,
alli sols hi faltan camas,
las de la taula hi duré
à veure si així faré
contentas à moltes mamas.

Senòs, toco l' pirandó,
tinch molta feina, y es tart,
men baix al carré majój,
també ab la sana intenció
de ballà à la Familiar.

Pujo dal, cop à la porta,
al moment la porta s' obre,
y quina impresió tan forta!
cuau pronte la deixà morta
una musiqueta de pobre.

Y aquell lujo en las esquelas
i Quin chasco men vaix du yó
que 's creya de tantas pelas!
Y diu que fins carretelas
hià l' dia que fa un ruixó.

Aquests semblan, yo ho crech,
à una señora tronada
surt Marquesa del Llampech,
y à casa te l' quixal sech,
ó l' mes llarch una arengada,

Allí si, se pot dí ben clá,
tot son sanas intensions,
per distraure de pecá,
al programa sols hia,
Llanseros y Rigodons.

Als artesans l' altra nit,
bay fe cap, mes i quin scroll!
d' aquet si, que res ne dich
bay fugí tot de seguit,
que m' chafaban l' ull de poll.

Ara vosaltres creureu,
per lo que porto esplicat,
que tots difini sabreu,
guiats per la meua veu
quina es milló Sosietat.

La mes gran direu los richs,
es la que à mi 'm correspon,
perque som señòs antichs,
à las altras los amichs

que no tenen din ni don.

Y en fó de la veritat,
dech dirvos que totas ellas
iguals sempre m' han semblat
perque à totas hi he trovat,
las mateixas Dulcinéas.

«Vinga l' vestit de merino»
segons ahon van «lo de pana»
com contral que ab igual tino,
fa à la Lucresia, d' Orsino,
y al Trovador, de Gitana.

No faltan à cap funsió,
per abiat o tart ques fasa,
y surten que es lo pitxó,
sempre ab aquella cansó,
no mos movem may de casa.

«No mes disapte vay se,
al Treato ab ma cusina,
diumente y dijous, Mercé,
y l' divendres que ban fè
reunió à cala Padrina.»

i Ay pollas! que compasió
m' inspira vostra fal-lera,
sempre ball, passeix, balcó
os semblau mol à un rectó
pues totas teniu casera.

Si m' heu de creure à mi fillas,
trayeu pols dels tamborets,
poseus cordó à las cutillas,
cusiu beta à las fandillas,
y botons als calcots.

Estich sert que si un pintó,
ne retratés vintisí,
y n' feya una colecció,
li daba al premi milló
l' Esposisió de Paris.

Ni hià algunas de petit sou,
que per tot alsan mol crit,
mes petitas que una nou,
y espantarian à un bou
ab los colós del vestit.

Altres pobres que serian,
mal que mal de lo milló,
per las modas desvarian,
pues sos tendres cors se fian
dels prechs de la Guarnicí.

Altres que sols tenen mañas
per portá l' cap presumit,
pentinat ab dues bañas
gronchanse com altas cañas
y per riure fan un crit.

Unas ne coneix de vista
ben posadas, salameras,
sols que 's segueixen la pista
tots los soldats de la llista
sembla que van presoneras

Unas (y afé no exagero)
estimant tan à uns cadets,
que son als com un achero
que 's seu retrato salero
fins los van portá 'ls Reyets.

Sens haber estudiad molla
pregunteulos sense alarmas
pregunto ¿que 's Lleida polla?
aposto l' vi d' una ampolla,
que respon «es plasa de armas.»

Seguin tantas sosietats,
dos ne so trovat no mes
ab sos cors no conquistats,
que deian à mi soldats?
omes me 's estimo sensés.»

Tan estrany comportament
entre 'ls jovéns fills d' aquí
me fa creure de repent
que no feu per casament
cuant os deixan anà així.

O sinó s' llepan lo llabi,
los forastés per la pena,
que sab mes com deyà l' avi,
dintre de sa casa un sabi,
que un boix en la casa agena.

En fi pollas, à Deu siau,
à totas novio os desitjo,
yo no ho puch sé, dispensau,
que estimo mes à D. Pau
que no pas à D. Capricho.

Tinch de acabá y à fè ho sento
de fe pun fins l' any que be,
voldria contaus un cuento
mes que dich yo crech que mento,
si feu diari escriuré.

Dech fer una observació
antes de firma l' escrit,
si aquesta obra no es milló
es que no ho se fe pitxó
y del que digueu men rich.

«Ya faltas grossas» ya ho sé,
y faltan molts punts y comas,
per punts, neu à un guitarre,
que 'l meu llapis no ba bé,
y yo no tinch trempapłomas.

Y si diheu que no es fi,
lo parlà ab aquet Henguatje;
no 'm doneu la culpa à mi,
que 's lo que parleu aquí.
tots los del vostre Ilinatje.

«No la escrit en castellà
perque non sap» casi, casi,
perque així no la entendrá
ni andalus, ni 'l italiá,
sino 'ls fills de S. Nastasi.

Y si se os ofereix rés
ó be os agafa algun mal,
carre nostre, set, prime
mol servidor de vosté
(cop de cap)

Lo Carnaval.